

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

La 19 octombrie curent, la Academia de Administrare Publică, a avut loc ședința festivă de inaugurare a anului de studii cu frecvență redusă pentru masteranzii anului I, la specializările: management, relații internaționale, management informațional în administrația publică, anticorupție.

În debutul ședinței festive, participanții la solemnitate au onorat Imnul de Stat al Republicii Moldova.

UN NOU CONTINGENT DE MASTERANZI A PURCES LA STUDII

DI Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, i-a felicitat cordial pe masteranzi, urându-le mari succese, perseverență, răbdare, spirit activ pentru a demonstra că sunt dornici de a acumula cât mai multe cunoștințe în domeniile enumerate.

Mari realizări le-a urât tinerilor masteranzi dna Silvia GORIUC, șef Catedră științe juridice, doctor, conferențiar universitar. Abilitățile obținute vă vor ajuta în cariera d-voastră, deschizându-vă căi sigure spre o carieră de succes în serviciul public. Dumneaei a accentuat, de asemenea, că doar prin responsabilitate se pot schimba și produce transformări.

Cristina RAȚĂ, masterandă la specialitatea management, a menționat în luarea sa de cuvânt, că alegerea de a-și face masteratul la Academia de Administrare Publică a fost pentru ea o decizie importantă. Am crescut profesional, datorită profesorilor și studiilor calitative. Am avut ocazia de a mă

implica într-o gamă largă de activități interesante, a concluzionat masteranda.

Jana CIOLPAN, masterandă la specialitatea relații internaționale: am un sentiment plăcut și sunt sigură că îmi voi schimba cursul vieții, începând de aici, de la Academia de Administrare Publică, susținută fiind de profesori. Dorința de a-mi urma studiile m-au determinat fără a avea dubii, fiind sigură că voi reuși, având perspectivele unei cariere de

succes. Speranța mea e ca promoția noastră să fie una de referință.

În finele ședinței solemne asistența a onorat Imnul Academiei.

DI Aurel SÎMBOTEANU, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, a venit cu o prelegere inaugurală având genericul „Locul și rolul Academiei de Administrare Publică în sistemul educațional și administrativ al Republicii Moldova”. Dumnealui a făcut o scurtă prezentare a Academiei, a istoriei, evoluției și structurii organizatorice și didactice a instituției, referindu-se la fondatorii acesteia, la profesorii care au activat din primii ani ai Academiei, precum și la actualii profesori, subliniind, de asemenea, rolul important al bibliotecii, care dispune de un bogat fond de cărți și manuale, unde masteranzii pot accesa baze de date ale multor centre informaționale prestigioase din întreaga lume.

Gheorghe BĂJENARU

ȘEDINȚA SENATULUI ACADEMIEI

Pe 27 octombrie curent, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică, care a fost moderată de președintele acestuia, dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar.

Prima chestiune de pe ordinea de zi a ședinței a constituit-o cea legată de

superior, doctor, conferențiar universitar, care a prezentat o informație în această chestiune, cât și dl Aurel SÎMBOTEANU, prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, care s-a pronunțat în mod principal și la obiect asupra conținutului unor programe analitice, au subliniat atitudinea responsabilă, în linii mari, a catedrelor față

examinarea și aprobarea programelor analitice ale disciplinelor de studii. Atât dna Maria STRECHI, director al Departamentului învățământ

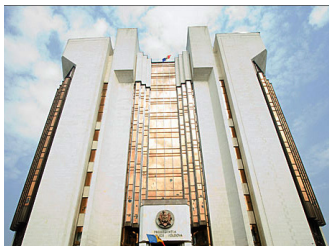
de elaborarea acestora, a Comisiei de asigurare a calității, astfel că acestea corespund,

(Sfârșit în pag. 3)

SUMAR

Ședința Senatului.....	1,3
Oficial.....	2
Tudor DELIU la 60 de ani.....	3
Bune practici.....	4
Colaborare	5
Sectorul Buiucani: realizări și perspective...6,7	
Ghidul funcționarului public.....	8
Tragedia poporului moldovenesc.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Marcă și carte poștală Mihai VOLONTIR.....	12

Președintele Timofti a avut o întrevedere cu Cecilia Malmstrom, Comisar European pentru Comerț

Președintele Republicii Moldova, dl Nicolae Timofti, a primit-o recent pe dna Cecilia Malmstrom, Comisar European pentru Comerț, aflată într-o vizită în țara noastră, cu prilejul aniversării de un an de la aplica-

rea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC).

Discuțiile s-au axat pe stadiul reformelor din Republica Moldova și necesitatea continuării acestora, în vederea avansării agendei noastre europene. „Cunoaștem situația politică fragilă din Republica Moldova, dar reformele trebuie să continue. Lupta cu corupția și clarificarea aspectelor privind criza bancară vor duce la o colabo-

rare mai intensă cu Uniunea Europeană, la crearea unui mediu favorabil și prielnic investițiilor,” a declarat Cecilia Malmstrom.

De asemenea, Comisarul European l-a asigurat pe Președintele Nicolae Timofti că Uniunea Europeană rămâne partenerul, susținătorul și prietenul Republicii Moldova în procesul de integrare europeană.

În context, Președintele Timofti și-a exprimat speranța că actuala coaliție proeuropeană se va concentra pe obiectivele

de integrare europeană a Republicii Moldova, iar reformele vor continua.

„Situația politică actuală nu ne ajută să ne concentrăm și să urmărim obiectivele de integrare europeană, dar fără relații strânse cu UE, Republica Moldova nu are perspective”, a menționat șeful statului.

La întrevedere au mai fost discutate efectele Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător pentru regiunea transnistreană.

Andrian Candu a avut o întrevedere cu Directorul general al Oficiului European de Luptă Antifraudă, Giovanni Kessler

Lupta cu corupția în Republica Moldova va fi intensificată și eficientizată. Declarația a fost făcută de Președintele Parlamentului, Andrian Candu, la întrevederea cu Directorul general al Oficiului European de Luptă Antifraudă, Giovanni Kessler.

Speakerul s-a referit la prioritățile legislative ale sesiunii de toamnă a Parlamentului,

care vizează, în primul rând, implementarea prevederilor Acordului de Asociere, conținute în Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și UE pentru perioada 2015-2016, care cuprinde acțiuni sincronizate ale Parlamentului și Guvernului.

În același context, speakerul a precizat că grupul de lucru pentru reformarea și resetarea sistemului anticorupție, din care fac parte și reprezentanți ai societății civile, urmează să efectueze o radiografie a tuturor instituțiilor abilitate cu atribuții de luptă cu corupția

pentru identificarea lacunelor și să vină cu propuneri concrete, inclusiv de ordin legislativ, pentru redresarea cât mai rapidă a situației din domeniu. Totodată, Parlamentul urmează să examineze în lectura a doua Legea cu privire la Procuratură, care are menirea să pună bazele unui sistem solid, cu atribuții clare și să genereze rezultatele așteptate de cetățeni.

La rândul său, Directorul general al Oficiului European de Luptă Antifraudă, Giovanni Kessler, a încurajat autoritățile să lupte eficient cu corupția, prin adoptarea unei abordări cuprinzătoare, inclusiv prin prevenirea actelor de corupție

și asigurarea transparenței instituțiilor de stat. Oficialul a salutat acțiunile care urmează a fi întreprinse, menționând importanța independenței totale a instituțiilor care luptă cu corupția în activitatea pe care o desfășoară, precum și obținerea unor rezultate vizibile, care ar reda încrederea cetățenilor în instituțiile statului.

Oficiul European de Luptă Antifraudă investighează acte de corupție și de culpă profesională gravă la nivelul instituțiilor europene, cazurile de fraudare a bugetului UE și elaborează politica antifraudă în numele Comisiei Europene.

Concurs de suplinire a funcției de judecător la Curtea Constituțională din partea Guvernului

Monitorul Oficial al Republicii Moldova a publicat pe 27 octombrie Dispoziția Primului-Ministru Valeriu Streleț privind selectarea candidaților la funcția de judecător la Curtea Constituțională din partea Gu-

vernului. Astfel, începând cu această zi și până pe data de 4 noiembrie, toți cei care întrunesc condițiile stabilite de Legea cu privire la Curtea Constituțională, dar și de regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pot să depună dosarele.

Printre cerințele față de candidați se numără o reputație morală ireproșabilă, cunoaștere în domeniul sistemului juridic național și internațional, experiență juridică, iar cunoașterea uneia dintre limbile

oficiale ale Consiliului Europei va constitui un avantaj.

Dispoziția Primului-Ministru prevede că membrii comisiei, în termen de 30 de zile, vor organiza selectarea candidaților și vor prezenta Guvernului lista acestora în ordinea rezultatelor obținute.

Din comisie fac parte foștii judecători la Curtea Constituțională, Victor Pușcas și Nicolae Osmochescu, decanul Facultății de Drept a USM, Sergiu Băieșu, reprezentanți

societății civile Igor Boțan, director executiv al Asociației pentru Democrație Participativă, Ludmila Andronic, președintele Consiliului de Presă, și Sorina Macrinici, consilier juridic al Centrului de Resurse Juridice. Din partea Executivului, au fost incluși Roman Cazan, secretar general-adjunct al Guvernului, și Sergiu Gurduza, consilier principal de stat al Primului-Ministru în domeniul justiției. Președintele comisiei este Premierul Valeriu Streleț.

„Mult stimate domnule Tudor DELIU,

În numele Senatului, al corpului profesoral-didactic, colaboratorilor și studenților Academiei de Administrare Publică, Vă adresez cele mai cordiale felicitări și sincere urări de bine cu prilejul zilei D-voastră de naștere și al rotunjirii jubileului marilor împliniri – irepetabila vârstă de 60 de ani!

Această zi semnificativă

Poet, profesor, deputat și mare patriot: Tudor DELIU la 60 de ani

Pe 29 octombrie curent, dl Tudor Deliu, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, profesor al Academiei de Administrare Publică, a împlinit vârsta de 60 de ani. Cu acest prilej, dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, i-a adresat un mesaj de felicitare, în care se menționează:

es-te pentru D-voastră nu doar o simplă filă din Cartea Vieții, ci reprezintă rezultatul unei munci rodnice și asidue pe parcursul mai multor ani. Gustul dulce-amărui al cunoștințelor Vă este, neîndoind, cunoscut. Nu am greși, dacă am afirma că ați crescut, V-ați maturizat și V-ați format ca adevărat profesor și om politic odată cu Academia. De-a lungul timpului, ați devenit pentru marea parte dintre discipolii instituției un îndrumător incontestabil în lu-

mea cunoștințelor, o călăuză destoinică pe drumul vieții plin de încercări, plantându-le în suflăte bunătatea, înțelepciunea, dar și dragostea pentru un domeniu atât de valoros – administrarea publică.

Activitatea D-voastră profesională constituie un veritabil exemplu de devotament, abnegație și dăruire de sine. Apreciam mult calitățile D-voastră de promotor principal și consecvent al valorilor general umane, dar și

naționale, precum și contribuția personală la promovarea imaginii instituției noastre de învățământ.

Principialitatea, corectitudinea și tenacitatea sunt doar unele dintre calitățile D-voastră distincte, care V-au adus respect și aprecieri pe deplin justificate.

Vă dorim multă sănătate, fericire, prosperitate și realizări notorii în continuare. Să Vă însoțească mereu cutezanța, optimismul și sentimentul datoriei împlinite”.

ȘEDINȚA SENATULUI ACADEMIEI

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

în fond, cerințelor Procesului de la Bologna. Totodată, au fost menționate și unele scăpări neesențiale în procesul de elaborare și perfectare a acestor programe. Senatul a obligat șefii catedrelor, cadrele didactice să întreprindă măsurile necesare pentru realizarea integrală a prevederilor programelor analitice și asigurarea procesului de instruire în conformitate cu cerințele în vigoare.

Membrii Senatului au luat, de asemenea, în dezbateri listele nominale și temele tezelor de master la studii superioare de master de profesionalizare, învățământ cu frecvență redusă, precum și temele tezelor de master la studii superioare de masterat științific și de profesionalizare, învățământ cu frecvență, pentru anul de studii 2015-2016, acestea fiind aprobate la specializările Administrarea publică, Management, Drept constituțional și drept administrativ, Relații internaționale, Anticorupție, Management informațional în administrația publică, pre-

cum și la specializarea Teoria și practica administrației publice. De acum înainte masteranzii urmează ca, împreună cu conducătorii lor științifici, să depună eforturi susținute în vederea elaborării tezelor de masterat în astfel de probleme, cum ar fi, de exemplu, la Teoria și practica administrației publice, masterat de cercetare, învățământ cu frecvență, forme și metode de activitate în administrația publică, rolul controlului administrativ în eficientizarea administrației publice locale, forme de participare a cetățenilor în procesul decizional, rolul administrației publice locale în dezvoltarea durabilă a comunităților și altele.

Senatul a examinat și a

aprobat Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master în cadrul Academiei. Studiile superioare de master la Academia de Administrare Publică au ca scop aprofundarea/specializarea și formarea specialiștilor performanți în domeniile: științe politice, științe economice, drept, științe exacte, precum și dezvoltarea capacităților de cercetare științifică drept o etapă premergătoare obligatorie pentru studiile de doctorat. Senatul Academiei a decis ca Departamentul învățământ superior, precum și catedrele de specialitate să organizeze procesul de instruire în conformitate cu prevederile regulamentului adoptat.

O ultimă chestiune de pe

ordinea de zi a ședinței Senatului Academiei a constituit-o cea cu privire la operarea unor modificări în Planurile de studii, acestea constând în modificarea Planului de învățământ la specializarea Drept constituțional și drept administrativ, anul II, avându-se în vedere transferarea disciplinei „Probleme actuale ale activității de notariat și acte de stare civilă” din semestrul al III-lea în semestrul al IV-lea ale anului academic 2015-2016.

În dezbaterile pe marginea ordinii de zi a ședinței Senatului au participat Silvia GORIUC - șefa Catedrei științe juridice, doctor, conferențiar universitar, Tatiana TOFAN - șefa Catedrei economie și management public, doctor, conferențiar universitar, Teodora GHERMAN - șefa Catedrei tehnologii informaționale aplicate, doctor, conferențiar universitar, Ludmila ANDRIEVSCHI - șefa Direcției managementul personalului și relații publice, Tatiana SAVCA – lector superior universitar, și alții.

Asupra chestiunilor examinate Senatul Academiei a adoptat hotărârile corespunzătoare.

Mihai MANEA

Modernizarea serviciului public din Moldova cu suportul Lituaniei

La 20 octombrie curent, a fost organizată cea de-a doua întrunire semestrială a funcționarilor publici din administrația publică locală, responsabili de administrarea resurselor umane, în cadrul proiectului Twinning „Suport pentru modernizarea serviciului public din Republica Moldova în corespundere cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene”.

Scopul evenimentului, la care au participat peste 30 de funcționari publici din majoritatea autorităților locale din țara noastră, a fost examinarea și analiza recomandărilor experților-practicieni din Li-

tuania pentru îmbunătățirea cadrului normativ și legislativ cu privire la serviciul public din Republica Moldova.

Discursul de inaugurare a fost ținut de către dna Tamara Gheorghiu, șefa Direcției reforma administrației publice centrale (RAPC) din cadrul Cancelariei de Stat, doctor în administrația publică, ea menționând importanța acestei întruniri, în contextul asigurării unei comunicări eficiente dintre autoritățile publice centrale și cele locale. Au fost prezentate rezultatele realizate pe parcursul implementării proiectului și propunerile de îmbunătățire a cadrului normativ și legislativ înaintate de partenerii din Lituania.

Reprezentanții din Lituania, care dețin diverse funcții publice de nivel superior în autoritățile publice lituaniene, au vorbit despre recomandările generale ce țin de administrația publică din țara noastră, făcând referință la practicile pozitive, implementate pe parcursul reformei din administrația publică din țara pe care o reprezintă. A fost menționată necesitatea de mărire a numărului de unități de personal implicat în reforma serviciului public, fiind propuse câteva opțiuni de fortificare a cadrului instituțional în domeniu. Totodată, s-au discutat elemente aferente motivării nonfinanciare a funcționarilor publici, necesitatea de a centraliza procesul de recrutare a candidaților la funcția publică, dar și de implementare a mai multor instrumente din domeniul tehnologiilor informaționale pentru a facilita și eficientiza munca specialiștilor din domeniul managementului resurselor umane. În acest context, a fost subliniată și importanța utilizării Registrului funcțiilor publice și al funcționarilor publici.

Participanții au avut posibilitatea de a cunoaște și a analiza schimbările legislative necesare ce țin de procedurile de selectare a candidaților

la funcțiile publice vacante și sistemul de motivare a acestora odată cu încadrarea în funcția publică, propuse de către experții lituanieni, în urma unei ample analize a cadrului legislativ cu privire la serviciul public din Republica Moldova.

Propunerile respective au fost prezentate din două perspective: ajustările necesare pe termen scurt și mediu și modificările necesare pe termen lung.

De asemenea, s-a discutat despre amendamentele necesare de a fi operate la nivel de legislație, ce țin de sistemul de instruire a personalului din serviciul public. Aceste recomandări au survenit în urma unui amplu proces de chestionare a funcționarilor publici din toate nivelurile de autorități publice din țara noastră. Rezultatele sondajului cu privire la dezvoltarea profesională a funcționarilor publici, la care au participat peste 930 de respondenți (funcționari publici din Republica Moldova) au fost reflectate în recomandările respective.

Participanții au avut posibilitatea de a vizualiza rezultatele sondajului respectiv, desfășurat în urmă cu câteva săptămâni, în cadrul unei alte misiuni de lucru a practicieni-

lor din Lituania și care a avut la bază chestionare elaborate pentru funcționarii publici din țara noastră.

În finalul întrunirii, funcționarii publici prezenți la eveniment, care au participat anterior la vizitele de studiu organizate în mai multe state-membre ale Uniunii Europene, au avut posibilitatea de a prezenta colegilor rapoarte cu privire la vizite, relatând despre cele mai importante cunoștințe acumulate și practici de personal cunoscute în cadrul vizitelor respective.

Evenimentul s-a încheiat cu prezentarea informațiilor cu privire la managementul resurselor umane în serviciul public de către reprezentanții Direcției reforma administrației publice centrale din Cancelaria de

Stat a Republicii Moldova și celor mai importante aspecte ce țin de munca specialiștilor din domeniul resurse umane.

Fiind inițiat în baza parteneriatului dintre Uniunea Europeană, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Oficiul Guvernului Lituaniei, proiectul „Suport pentru modernizarea serviciului public din Republica Moldova în corespundere cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene” are scopul de a înlesni implementarea agendei de reformă a Republicii Moldova, asigurând continuarea colaborării dintre UE și țara noastră.

**Material preluat de pe site-ul
Cancelariei de Stat
a Republicii Moldova**

Întâlnire cu un diplomat german

Pe 22 octombrie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc o întâlnire a profesorilor și masteranzilor acestei instituții de învățământ superior cu dl

conflictul acesteia cu Rusia, care este nu numai primul „război fierbinte” de după „războiul rece”, care s-a încheiat la începutul anilor ’90 ai secolului al XX-lea,

Diplomatul german a reiterat că la ora actuală există trei piloni dintre cei mai importanți pentru a edifica relațiile dintre state: dialogul, încrederea și securitatea. În acest sens este foarte important ca oamenii să se întâlnească și să comunice, să se înțeleagă mai bine, să realizeze un acord în ceea ce privește valorile comune.

Încrederea între popoare este un fenomen care poate fi distrus foarte ușor, dar este cu mult mai greu de reconstituit. Există domenii în care se poate coopera, fără a afecta acest subiect foarte sensibil, cum ar fi, de exemplu, protecția mediului înconjurător.

Oaspetele german s-a referit, de asemenea, la cooperarea cu NATO. Organizația aceasta nu are intenția de a se extinde. Rusia afirmă că în privința NATO totul se decide la Washington, dar nu este chiar așa.

În Republica Moldova se aud, de asemenea, voci care se pronunță pentru aderarea la NATO, dar vorbitorul a spus că lucrurile nu trebuie forțate, în acest domeniu ar fi mai indicată o cooperare multilaterală de lungă durată cât mai strânsă.

Cât privește Republica Moldova, majoritatea riscurilor vin din interiorul țării, dar nu din afara sa. În republică nu există o stabilitate politică, pe parcursul ultimilor s-au schimbat patru primi-miniștri. Legile nu funcționează, Moldova este un stat capturat,

există o insecuritate legală, despre aceasta s-a vorbit mai înainte și eu sunt într-un totu de acord. Plus la aceasta, Moldova mai este dependentă în ceea ce privește sursele energetice, având doar o singură sursă. Calea reformelor este unica ieșire a Republicii Moldova din situația existentă.

Adjunctul șefului misiunii germane în Republica Moldova a răspuns în încheierea alocuțiunii sale la o serie de întrebări ale profesorilor și masteranzilor Academiei de Administrare Publică, care vizau situația privind torentul de migranți în Germania, implicarea activă a Rusiei în evenimentele din Siria, viitorul Uniunii Europene, atitudinea Germaniei față de ultimele evenimente din țara noastră și altele.

Dl Andrei Groza i-a mulțumit diplomatului german pentru prelegerea

Thomas WEITHONER, șef-adjunct al Ambasadei Republicii Federale Germania în Republica Moldova.

Întâlnirea a fost inaugurată și moderată de dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, care l-a salutat pe înaltul oaspete, subliniind, totodată, locul și rolul Germaniei în calitate de locomotivă a Uniunii Europene, forță politică și economică dintre cele mai importante în Europa.

Diplomatul german a prezentat o succintă, dar consistentă prelegere cu genericul „**Rolul Germaniei în edificarea și consolidarea arhitecturii securității europene**”. În debutul demersului său dl Thomas Weithoner a menționat că se află de doi ani de zile la muncă diplomatică în Republica Moldova, dar a reușit să se convingă deja că oamenii acestui pământ sunt foarte prietenoși, respectuoși și muncitori.

Europa traversează la ora actuală o perioadă foarte complicată, dacă avem în vedere situația din Ucraina,

dar și un adevărat război informațional, având în vedere că informația prestată nu poartă întotdeauna un caracter obiectiv, ea transformându-se într-o adevărată confruntare a propagandei.

O altă dimensiune a realităților de azi se manifestă printr-o zonă extinsă a conflictelor, dacă avem în vedere evenimentele din Afganistan, Egipt, Siria și alte țări. Criza are cauze reale și ea se extinde, din păcate, tot mai mult.

Vorbitorul a subliniat că el a fost unul dintre martorii oculari ai evenimentelor recente din Egipt, care au condus la căderea președintelui Hosni Mubarak. Evenimentele actuale din lumea musulmană sunt provocate de fenomenul terorismului.

O altă problemă cu care se confruntă actualmente Europa, a continuat oratorul, este cea a refugiaților, care sosesc din Siria, Afganistan, Turcia și din alte țări din această regiune. Conflictele locale nu numai că alungă populația de pe pământurile strămoșești, dar și afectează popoarele din Europa.

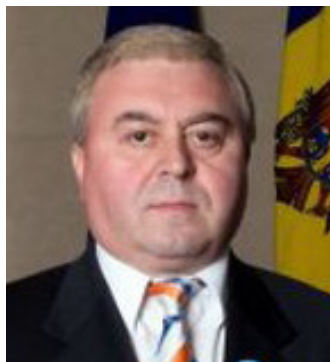

plină de conținut, pe care a prezentat-o, invitându-l să mai viziteze Academia, căci întâlnirile de felul acesta contribuie la consolidarea relațiilor de colaborare și prietenie dintre Republica Moldova și Republica Federală Germania.

Mihai GHEORGHE

Sectorul Buiucani, Chișinău: realizări și perspective

Răstimpul de la un hram la altul al oricărei localități reprezintă perioada scurtă de totalizare a eforturilor depuse de locuitorii așezării urbane sau rurale. În cazul nostru avem în vedere parcursul subiectelor care formează actualul sector Buiucani, mun. Chișinău.

Tendința de a valorifica trecutul, a studia prezentul și a pune temelia viitorului reprezintă sentimentul firesc de dragoste de patrie, de baștină, de cartier, de stradă, de casă etc. Anume sub acest generic Pretura Buiucani organizează activitatea instituțiilor și organizațiilor amplasate în sector.

Ca instituție edilitară, Pretura și-a axat eforturile în îndeplinirea sarcinilor de salubritate a teritoriului, de creare a condițiilor adecvate pentru securitatea vieții și a traiului decent al locuitorilor sectorului. A fost atrasă atenția, de asemenea, dezvoltării infrastructurii economice a sectorului, creării noilor locuri de muncă, dezvoltării culturii, promovării modului sănătos de viață etc. La ora actuală, în sector se află la evidență 21 415 agenți economici sau cu 342 mai mulți decât în anul 2014.

Mândria sectorului o constituie agenții economici care aduc în bugetul consolidat cele mai considerabile alocări. Printre aceștia pot fi menționați Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S. A., Parcurile

Industriale „Alfa” și „Tracom,” Î. M. Uzina „Topaz” S. A., „Bucuria” S. A., „Orhei-Vit” S. A., „Viorica-Cosmetic,” „Zorile” S. A., „Artima” S. A., „Pielart” S. A., Fabricile de mobilă „Stejaur,” „Creator lu. Borș,” „Confort,” „Anturaj Mobil-Grup” ș. a.

Creșterea numerică a agenților economici generează o creștere a produsului intern brut, totodată, apar noi locuri de muncă. Așa, de exemplu, Parcul Industrial „Tracom” are cu 11 rezidenți mai mult față de anul 2014, atingând cifra de 39. În această unitate economică activează 3.691 de salariați, cu aproximativ 40% mai mult decât în perioada similară a anului 2014.

În sector au fost salubritate 100% curțile de bloc, a fost organizată salubritatea parcurilor și scuarurilor din sector. Se salubritează în mod mecanizat străzile pe o suprafață de 262.000 m². O atenție deosebită se acordă salubrității teritoriilor ce leagă sectorul de suburbii.

O atenție deosebită se acordă reparației acoperișurilor blocurilor de locuit. Au fost reparate 8796 m² de acoperiș, valorificându-se 1 mil. 443 mii lei. În această perioadă au fost construite și date în folosință 12 blocuri locative cu obiective socioculturale și comerciale, cu parcuri auto subterane. 760 de familii au beneficiat de spațiu locativ cu o suprafață totală de 57.600 m² și la costul estimativ de 294 mil. lei. Până la finele anului curent se preconizează finalizarea a 17 blocuri de locuit cu valorificarea a peste 400 mil. lei.

Au fost amenajate parcurile prin instalarea pavajului pe străzile „E. Coca,” „G. Alexandrescu,” „L. Deleanu,” „N. Costin,” „I. Pelivan,” „I. Creangă,” „Alba lulia,” „Paris,” „Calea Ieșilor.” A fost planificată și realizată instalarea pavajului pe o suprafață de cca 12.000 m².

În sector se atrage, de asemenea, o atenție deosebită dezvoltării rețelei comerciale. Astfel, au fost date în folosință cinci centre comerciale: 3 centre comerciale „Linella,” 1 – „Pegas,” 1 – „FIDESCO.” Până la finele anului este preconizată reconstrucția pieței agricole în centrul comercial din strada Calea Ieșilor, 2. Aceste centre comerciale dispun și de locuri de parcare. În total, aceste 5 magazine dispun de 115 locuri de parcare.

La compartimentul cultură, tineret și sport a fost dată în folosință după reconstrucție biblioteca „Târgoviște,” costul lucrărilor și a mobilierului este de 2 mil. lei.

S-a deschis după reparația capitală, care a durat mai mulți ani, cantina și blocul gospodăresc ale liceului „Vasile Vasilache,” costul obiectului este de 7 mil. de lei.

A fost reparată capitală grădinița de copii nr. 157, oferindu-se 150 de locuri pentru copii. Valoarea lucrărilor este de 7 mil. de lei.

În domeniul medicinei au fost finalizate lucrările de construcție a Blocului curativ nr. 4 și a blocului de terapie intensivă a Centrului Național Științifico-Practic al Medicinei de Urgență, valoarea obiectului constituind 88 mil. lei.

În această perioadă Asociația Medicală Teritorială Buiucani a procurat un video-gastroscoop, un dispozitiv pentru spălarea și dezinfectarea endoscoapelor și un scaun pentru colectarea sângelui performant.

Cât privește odihna și agrementul, parcurile și scuarurile au fost dotate cu terenuri de joacă pentru copii, au fost date în folosință 2 hăvuzuri în scuarul Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu,” care a costat bugetul municipal peste 2 mil. lei.

A fost dat în folosință podul

suspendat din parcul „La izvor,” valoarea lucrărilor constituind peste 3 mil. lei.

Colaboratorii Preturii au organizat pe parcursul anului 2015 o serie de seminare în instituțiile de învățământ privind istoria și evoluția sectorului pe parcursul a mai multor epoci istorice, începând cu data atestării documentare a satului Buiucani, includerea lui în componența or. Chișinău și formarea raionului Frunze și evoluția lui, sectorul Buiucani. Considerăm că aceste subiecte, reflectate în monografia „Buiucani: trecut, prezent și viitor,” credem că vor fi abordate de profesorii instituțiilor de învățământ în cadrul orelor destinate istoriei localității.

Manifestările culturale-artistice și sportive antrenează permanent sute și sute de copii și adolescenți, precum și persoane în etate. Acestea au fost organizate în Sala de festivități a Preturii. Tot aici s-a desfășurat și Ziua procuraturii cu participarea a cca 60 de veterani ai procuraturii, iar în clubul „City” a fost organizată serata-concurs de Ziua Îndrăgostiților (Dragobetele), cu genericul „Buna seara, iubire” la care au participat cca 200 de elevi de la școlile profesionale din sector. În Sala de festivități a Preturii a fost organizat concertul dedicat Zilei Internaționale a Femeii cu genericul „Sărut, femeie, mâna ta,” la care au asistat peste 250 de femei din sector, iar de comun acord cu Uniunea Scriitorilor din Moldova a fost organizată o întâlnire cu poezii moldoveni, dedicată Zilei Mondiale a Poeziei. La manifestare au participat peste 200 de elevi din liceele sectorului, în incinta liceului „N. Levițki” s-a desfășurat Festivalul-concurs „Cântecele Speranței, Crediței și iubirii. Victoria 70” cu participarea a 22 de colective, din tot

(Continuare în pag. 7)

Sectorul Buiucani, Chișinău: realizări și perspective

(Continuare din pag. 6)

atâtea instituții de învățământ din sector. Este îmbucurător faptul că la această manifestare au participat activ veteranii din sector.

Copiii și adolescenții din sector dau dovadă în permanență de talent. Aceasta ne-a demonstrat-o încă o dată concursul „Și tu poți fi o stea”, ediția a II-a, desfășurat la 29-30 aprilie în Sala de festivități a Preturii sectorului Buiucani și la Filarmonica de Stat „Serghei Lunchevici.” Acest concurs a fost organizat în colaborare cu Agenția pentru Protecția Intellectuală și Fabrica de mobilă „Confort”. La acest concurs au participat peste 100 de copii și adolescenți, care au dat dovadă de talent și măiestrie.

Împreună cu instituțiile de învățământ superior din sector, la Casa de cultură a Universității de Stat din Moldova a fost organizată serata distractivă cu genericul „Lume, lume, hai la glume,” abordându-se cu prioritate subiecte din viața locatarilor sectorului.

La 15 mai pe stadionul Buiucani s-a desfășurat concursul „Starturi vesele,” dedicat „Zilei Internaționale a Familiei,” cu genericul „Împreună suntem o familie” cu participarea familiilor cu mulți copii.

În sector se acordă o mare atenție culturii fizice și sportului. În acest scop, în sector activează 117 edificii sportive, dintre care 58 de săli sportive, 42 terenuri sportive, 5 bazine de înot, 3 centre sportive, unde se ocupă 92 de colective cu un număr de cca 14 mii de persoane. Cu ocazia Zilei Sportivului au fost trecute în revistă rezultatele obținute la diferite discipline sportive.

La deschiderea Zilei Sportivului au participat președintele Comitetului Național Olimpic, dublul campion olimpic, Nicolae Juravski, vicepreședintele

Comitetului Național Olimpic, Nicolae Piatac.

La 1 iunie, la Centrul Național de Expoziții „Moldexpo,” s-a desfășurat manifestarea tradițională dedicată Zilei Mondiale a Copilului. În programul artistic au fost incluse colectivele artistice de copii de la Centrul Educației Estetice „Lăstărel,” laureații concursului „Și tu poți fi o stea.” Copiii au fost serviți cu dulciuri, băuturi răcoritoare și înghețată. La această sărbătoare au participat cca 400 de copii. Copiii din familiile social-vulnerabile

(cca 100 de copii) au beneficiat de colete cu dulciuri oferite de Centrul Național de Expoziții „Moldexpo.”

La 16 mai, Pretura a organizat, împreună cu Asociația Medicală Teritorială, o manifestare dedicată Zilei profesionale a lucrătorului medical și a farmacistului. Pentru omagiază a fost organizat un program festiv. Cu mesaje de felicitare și cu dedicații muzicale au venit artiștii profesioniști, locatarii ai sectorului. Pretura a distins cu diplome de onoare un număr mare de lucrători medicali și farmaciști.

Pe 26 iunie Pretura a organizat, împreună cu Fundația „Flacăra Speranței,” în Sala de festivități a Preturii o manifestare de caritate pentru copiii din familiile socialmente vulnerabile și cu dezabilități. La manifestare au participat peste 200 de copii din centrele comunitare, la 9 august Pretura a or-

ganizat, împreună cu Fundația „Flacăra Speranței” și Centrul Național de Expoziții „Moldexpo,” o manifestare de binefacere pentru copiii cu dezabilități.

În perioada 19-23 august, în scuarul Catedralei „Nașterea Maicii Domnului,” a fost desfășurată cea de-a X-a ediție a „Zilei apicultorului din Moldova.” Această manifestare a fost organizată cu concursul Asociației Naționale a Apicultorilor din Republica Moldova în colaborare cu Institutul de Zoologie al Academiei de Științe a Moldovei, Pretura sectorului

la care au fost menționați cei mai buni dascăli din sector. Lor li s-au oferit diplome de onoare ale Preturii sectorului Buiucani și Direcției Educație, Tineret și Sport ale sectorului Buiucani.

Pe parcursul anului au fost oferite 3 mese de binefacere la care au participat cca 300 de persoane, au fost acordate peste 250 de colete cu produse alimentare, 73 de tichete gratuite pentru frizură, 20 de tichete gratuite pentru copii la jocuri de divertisment, 10 tichete gratuite pentru reparația încălțăminte.

În lunile mai-iunie Pretura a organizat o campanie de propagandă cu scopul de a susține donările de sânge voluntare și neremunerate și de a accentua rolul vital al transfuziilor de produse sanguine în salvarea vieților mamelor și îmbunătățirea sănătății acestora; încurajarea cetățenilor de a deveni donatori de sânge voluntari, sistematici și neremunerați pentru a asigura stocuri suficiente de produse sanguine în vederea acoperirii necesităților naționale, inclusiv în situații de urgență. La 14 iunie în scuarul Grădinii Publice „Ștefan cel Mare și Sfânt,” a fost organizat un punct de colectare a sângelui. Prin cortul instalat lângă havuzul din Grădina Publică au trecut 180 de donatori de sânge. Pretura a oferit acestor donatori colete cu produse alimentare.

De o deosebită atracție la vizitatori s-a bucurat expoziția organizată de Pretura sectorului cu genericul „Buiucanii: trecut, prezent și viitor.” Expoziția de fotografii a fost amplasată pe coridoarele instituției, având o lungime de cca 100 m. Panorurile reflectă parcursul istoric, economic și cultural al sectorului.

Valeriu NEMERENCO,
pretorul sectorului
Buiucani, Chișinău
doctor în drept

Buiucani, Primăria municipiului Chișinău și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova. În cadrul acestui eveniment au fost organizate acțiuni de caritate „Miere copiilor,” un program de concert și „Târgul apicol.”

Administrația publică locală n-a trecut cu vederea începutul anului de studii în instituțiile preuniversitare. Colaboratorii Preturii au făcut parte din Comisia care a examinat gradul de pregătire a instituțiilor de învățământ pentru noul an școlar, dovedindu-se pregătirea lor corespunzătoare. Colaboratorii Preturii au fost prezenți și la festivitățile prilejuite de „Primul sunet de clopoțel.”

La începutul lunii octombrie, Direcția Educație, Tineret și Sport a sectorului Buiucani a organizat în colaborare cu Pretura sectorului Buiucani la Centrul de Cultură și Artă „Ginta Latină” un program concertistic

Republica Moldova a urcat 9 poziții în clasamentul internațional al Indicelui Pregătirii de Rețea (NRI-2014), plasându-se pe locul 68 din 148 de state. Țara noastră a acumulat 4 puncte din 6 posibile. Datele se conțin în Raportul Global privind Tehnologiile Informaționale 2015, lansat de Forumul Economic Mondial (WEF) în colaborare cu Institutul European de Administrare a Afacerilor (INSEAD). Studiul reprezintă o evaluare complexă a dezvoltării sectorului tehnologiei informației și comunicațiilor în lume. La valoarea indicelui Pregătirii de Rețea, Republica Moldova depășește media mondială de 3,91. Țările vecine, România și Ucraina, se plasează pe pozițiile 63 și 71, respectiv. În context regional, țara noastră a devansat unele state est-europene între care Bulgaria, Serbia și Albania.

Rezultatele Republicii Moldova reflectă o consoli-

dare continuă a economiei digitale, care se extinde în toate sectoarele economiei și vieții sociale. Tendințe pozitive de îmbunătățire a valorii Indicelui NRI s-au înregistrat la o mare parte din cei 10 piloni care formează indicele integrat pe țară. De menționat că după nivelul competitivității sectorului de telefonie și Internet, țara noastră, de rând cu cele mai dezvoltate state, s-a clasat pe prima poziție în lume. Moldova este în continuare una dintre țările cu cea mai înaltă viteză de acces la Internet, iar după costul serviciilor de telefonie fixă se regăsește în top-ul primelor 10 țări cu dinamică înaltă de reducere a prețurilor la servicii respective.

În opinia experților UIT, sectorul TIC în Moldova este unul din principalii pro-

Moldova urcă 9 poziții în clasamentul internațional al N.R.I.

motori ai schimbărilor din societate și mediul de afaceri și menține o dinamică ascendentă. Top-ul celor 10 țări cu nivel avansat al indicelui NRI este dominat de statele scandinave și Singapore, care au creat economii inovative și receptive la TIC.

Evaluarea Indicelui Pregătirii de Rețea are ca obiectiv estimarea capacității statelor de a asigura un mediu digital complex și un nivel înalt de utilizare a tehnolo-

giilor informaționale pentru o dezvoltare economică sustenabilă. Conform metodologiei WEF, poziția unui stat după Indicele pregătirii de rețea este calculată în baza a 53 de indicatori, grupați în 4 subindicatori: Mediu, Pregătire, Utilizare și Impact. În raport este analizată situația sectorului TIC în 148 de state ale lumii, care asigură peste 98 la sută din PIB-ul mondial.

Stela NISTOR

Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept,
profesor universitar

La primirea carnetului de muncă în legătură cu eliberarea, salariatul își pune semnătura în fișa personală și în Registrul de evidență a circulației carnetelor de muncă.

Nu este deci admisibilă dovada primirii carnetului de muncă prin proba cu martori, fiind necesară semnătura salariatului.

CARNETUL DE MUNCĂ (III)

(Sfârșit. Început în nr. 18, 19/2015)

În cazul refuzului salariatului de a semna, angajatorul nu va elibera carnetul de muncă, dar va întocmi un act în formă scrisă, semnat de, cel puțin, doi martori, prin care se va constata refuzul de semnare și, implicit, de primire a carnetului de muncă.

După aceasta angajatorul va expedia imediat salariatului eliberat o scrisoare recomandată cu propunerea de a-și ridica carnetul, acțiuni care vor putea fi considerate de instanța de judecată ca o dovadă a degrevării de răspunderea materială pentru reținerea carnetului de muncă.

Formularele carnetelor

de muncă se păstrează la contabilitatea unității ca imprimate de strictă evidență și se eliberează la solicitarea persoanei responsabile de completarea carnetelor de muncă.

Carnetul de muncă sau duplicatul acestuia care nu a fost ridicat de salariat la eliberare se păstrează în decurs de 2 ani la serviciul personal al unității, separat de carnetele de muncă ale salariaților care lucrează. Ulterior, carnetele de muncă nesolicitate se păstrează în arhiva unității timp de 50 de ani, iar după expirarea acestei perioade pot fi nimicite în modul stabilit.

Conform art. 67, alin. (5)

din Codul Muncii al Republicii Moldova, la încetarea contractului individual de muncă, carnetul de muncă se restituie salariatului în ziua eliberării din serviciu.

În conformitate cu prevederile art. 330, alin. (1) din Codul Muncii al Republicii Moldova, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care acesta nu l-a primit ca urmare a faptului că s-a reținut eliberarea carnetului de muncă.

Cu alte cuvinte, reținerea eliberării carnetului de muncă peste termenul prevăzut de lege constituie o privare ilegală de posibilitatea de a munci din partea angajatorului, de aceea acesta este obligat să compenseze persoanei respective salariul mediu ratat pentru toată perioada reținerii carnetului de muncă.

Marea tragedie a poporului moldovenesc

Documentul nr. 76

Hotărârea Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești „Cu privire la măsurile extraordinare de combatere a țîștarilor și a altor rozătoare-dăunători ai agriculturii”

30 martie 1946

Acordând o importanță excepțională cauzei combaterii țîștarilor și a altor rozătoare – dăunători ai agriculturii – ca una dintre cele mai importante acțiuni pentru sporirea recoltei la hectar a culturilor agricole, Consiliul de Miniștri al R.S.S. Moldovenești hotărăște:

1. Se obligă Ministerul Agriculturii al R.S.S.M. (tov. Koval F. S.), Ministerul Industriei Cărnii și Laptelui al R.S.S.M. (tov. Sidorov), Serviciul „Moldkonservtrest” (tov. Jdanovici), Serviciul „Moldglavvino” (tov. Tifaniuk), Combinatul de Vinuri Șampanizate (tov. Kramm), precum și directorii trusturilor și sovhozurilor, conducătorii de instituții și întreprinderi, președinții comitetelor executive județene, comitetelor executive orășenești și comitetelor executive raionale:

a) să organizeze combaterea în masă a țîștarilor și a altor rozătoare – dăunători ai agriculturii – pe toate suprafețele afectate prin toate modalitățile mecanice (prinderea cu capcane, scoaterea cu apă), precum și cu mijloace chimice (cu ajutorul cloropicrinei și al sulfurii de carbon) pe o suprafață de 3600 hectare, conform anexei;

b) în termen de trei zile să aducă la cunoștința raioanelor, Sovietelor satești, a colhozurilor, sovhozurilor și gospodăriilor auxiliare planul de combatere a țîștarilor și a altor rozătoare – dăunători ai agriculturii, stabilind sarcini pentru fiecare cinci zile, cu luarea în considerare a tratării tuturor suprafețelor afectate, cel târziu, la 1 mai a.c.

2. Se propune președinților comitetelor executive raionale din partea stângă a Nistrului, directorilor de sovhozuri, conducătorilor gospodăriilor auxiliare și președinților de colhozuri să organizeze, cel târziu, până la 5 aprilie a. c., brigăzi

speciale de combatere a țîștarilor și a altor rozătoare în fiecare colhoz, sovhoz, gospodărie auxiliară, punând în fața brigăzilor planuri de tratare a suprafețelor contra rozătoarelor pentru fiecare cinci zile, să li se repartizeze brigăzilor numărul necesar de mijloace de transport, să se organizeze controlul zilnic în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor și calitatea lucrărilor executate.

3. Se propune președinților comitetelor executive județene și comitetelor executive orășenești, precum și președinților comitetelor executive ale raioanelor din partea stângă a Nistrului să emită, cel târziu, până la 5 aprilie a. c., hotărâri obligatorii cu privire la tratarea de către fiecare gospodărie țărănească a suprafețelor afectate de țîștari și alte rozătoare. Pentru nimicirea țîștarilor și a altor rozătoare

pe suprafețele afectate, pe toloace, în râpi, pe sectoarele de lângă drum și pe suprafețele de folosire publică să repartizeze aceste suprafețe pe sectoare agricole, punând în seama împuterniciților agricoli conducerea și responsabilitatea pentru tratarea unor astfel de suprafețe.

4. Se obligă președinții comitetelor executive județene și ai comitetelor executive raionale, directorii de sovhozuri, conducătorii gospodăriilor auxiliare să desfășoare, cel târziu, până la 10 aprilie a. c., adunări ale colhoznicilor, țăranilor, muncitorilor și funcționarilor sovhozurilor și ai gospodăriilor auxiliare în chestiunea cu privire la măsurile de combatere a țîștarilor ca una dintre cele mai importante activități pentru cauza sporirii recoltei la hectar.

5. Se obligă ministrul agriculturii al R.S.S. Moldovenești, tov. Koval, să întocmească și să aprobe, până la 5 aprilie a. c., devizul de cheltuieli pentru combaterea dăunătorilor agricoli pe cale chimică în limitele mijloacelor bugetare eliberate și să-l prezinte Băncii agricole.

6. Se obligă ministrul agriculturii al R.S.S. Moldovenești, tov. Koval, să transporte, până la 10 aprilie a.c., în raioanele din partea stângă a Nistrului o tonă de cloropicrină, Uniunea Cooperăției de Consum din Moldova (tov. Kraiușin) și Serviciul „Zagotjivsărie” să transporte la aceeași dată în aceste raioane numărul necesar de unelte de prins țîștarii (capcane).

7. Se interzice cârmuirilor

colhozurilor să transfere, în perioada combaterii rozătoarelor, colhoznicii repartizați în brigăzile de capturare a rozătoarelor – dăunători ai agriculturii - la alte lucrări agricole, să le calculeze zilele-muncă pentru munca de prindere și nimicire a acestora, conform normelor aprobate de adunările generale ale colhoznicilor, și în scopul stimulării combaterii rozătoarelor să plătească detașamentelor 25% din costul pielicelelor predate de ei.

8. Se obligă ministrul învățământului al R.S.S. Moldovenești, tov. S. I. Afteniuc, să dea indicații șefilor secțiilor de învățământ public cu privire la organizarea elevilor din clasele superioare la prinderea rozătoarelor în timpul liber de lecții.

9. Se obligă Ministerul Agriculturii să stabilească în luna aprilie dările de seamă la fiecare cinci zile cu privire la tratarea suprafețelor afectate de țîștari și alte rozătoare.

10. Se obligă Serviciul „Zagotjivsărie” (tov. Belousov) și Uniunea Cooperăției de Consum din Moldova (tov. Kraiușin) să organizeze recepționarea pielicelelor de țîștari și alte rozătoare, precum și să familiarizeze pe larg populația cu privire la prețurile și modul de eliberare a mărfurilor pentru pielicelele predate organizațiilor de colectare.

Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești

G. KVASOV

Șef al Direcției administrative a Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești

L. DIACENKO

Arhiva Națională a Republicii Moldova, f. P. 2991, inv. 1, d. 11, f. 185-187. Exemplar rotator.

Tratamentul cu „sânge tânăr”

Într-un studiu pe șoareci, oamenii de știință au demonstrat că o proteină numită GDF11, extrasă din sângele animalelor tinere, reîntinereste musculatura și creierul animalelor mai bătrâne, iar un alt studiu a arătat că transfuzia de sânge sau plasmă de la șoarecii tineri îmbunătățește memoria spațială a șoarecilor mai vârstnici. Aceste rezultate deschid calea spre

crearea unor noi tratamente destinate să combată unele dintre efectele îmbătrânirii la oameni. Un prim studiu de mică amploare, pe oameni, este în curs de desfășurare.

Posibil tratament al diabetului cu celule stem

Două echipe de oameni de știință au pus la punct, anul acesta, două metode diferite de cultivare a unor celule similare celulelor beta pancreatice - celulele care produc hormonul numit in-

University - au arătat că se pot obține celule beta pornind de la celule ale pielii, reprogramate pentru a se transforma în celule stem, iar acestea - în celule pancreatice.

sulină, esențial pentru viață și a cărui lipsă duce la apariția diabetului.

Cercetările lor ar putea ajuta la găsirea unor modalități de a trata diabetul tip I - o boală autoimună în cazul căreia celulele beta sunt distruse chiar de către sistemul imunitar al bolnavului.

Cele două echipe de cercetători - de la University of British Columbia și Harvard

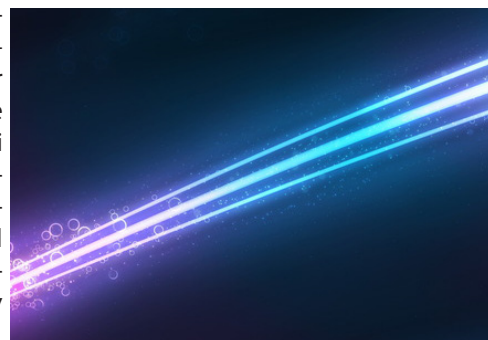
University - au arătat că se pot obține celule beta pornind de la celule ale pielii, reprogramate pentru a se transforma în celule stem, iar acestea - în celule pancreatice. Înainte de a putea fi utilizate în tratamentul diabetului, cercetătorii trebuie să găsească o metodă de a proteja aceste celule de atacul sistemului imunitar care a distrus celulele beta inițiale, dar, între timp, descoperirea este oricum extrem de utilă, deoarece oferă posibilitatea de a studia diferențele între celulele beta de la subiecții sănătoși și cele ale pacienților cu diabet, în încercarea de a identifica deosebiri-cheie care să deschidă noi căi de tratament.

Manipularea amintirilor cu fascicule luminoase

Optogenetica - așa se numește acest nou și extrem de incitant câmp de cercetare - presupune utilizarea unor virusuri pentru a introduce în neuroni (în neuronii de șoarece, în cazul de față), molecule fotosensibile; activate de lumină, acestea pot să modifice activitatea creierului.

Activând aceste molecule cu ajutorul unor fascicule de lumină, cercetătorii au putut șterge din memoria șoarecilor anumite informații și implanta altele noi (și false - amintiri ale unor lucruri care nu se întâmplaseră) și au putut transforma contextul emoțional al amintirilor, dintr-unul negativ într-unul pozitiv.

Controversate, desigur, din teama oamenilor de orice lucru ce presupune manipularea activității creierului, aceste cercetări ar putea să fie totuși folosite în scopuri bune; de exemplu, ar permite medicilor să controleze comportamentul pacienților, pentru a-i ajuta pe cei ce suferă de tulburări precum depresia sau schizofrenia sau chiar pentru a atenua durerile și a reda capacitatea de mișcare celor cu leziuni ale măduvei spinării.

Cum s-a ajuns de la dinozauri la păsări

Descendența păsărilor din dinozauri teropozii este o idee acceptată de o mare parte a comunității științifice a paleontologilor, dar are și opozanți în număr suficient pentru a genera o controversă de proporții pe această temă.

Anul acesta însă o echipă internațională de oameni de știință a realizat analiza complexă a mii de fosile de dinozauri și păsări primitive, comparându-le cu păsări actuale și trasând, pentru prima dată, un model detaliat al felului în care unele dintre reptilele din grupul teropodelor și-au dezvoltat corpuri mai mici, mai ușoare, care le-au permis să se ridice în aer și să

dobândească apoi, prin evoluție, caracteristica definitorie a păsărilor - capacitatea de a zbura.

Penele au apărut cu mult înainte de apariția zborului, având alte funcții în viața păsărilor, iar reducerea taliei a fost o modalitate specifică și eficientă prin care strămoșii păsărilor au dobândit capacitatea de a se ridica în aer.

MAI: Sinteza săptămânii - 19 - 25 octombrie 2015

Potrivit sintezei operative zilnice, subdiviziunile de poliție ale Ministerului Afacerilor Interne au înregistrat, în perioada 19-25 octombrie 2015, un număr de 480 de infracțiuni.

Operându-se cu structura infracționalității înregistrate în perioada de referință au fost identificate următoarele categorii de infracțiuni:

- 19 infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei;
- 5 – contra libertății, cinstei și demnității persoanei;
- 8 infracțiuni privind viața sexuală;
- 10 infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățeanului;
- 296 infracțiuni contra patrimoniului;

- 18 infracțiuni - familiei și minorilor;
- 13 – contra sănătății publice și conviețuirii sociale;
- 9 infracțiuni economice;
- 67 infracțiuni în domeniul transporturilor;
- 20 infracțiuni contra securității și ordinii publice;
- 5 – contra justiției;
- 1 infracțiune de corupție în sectorul privat;

- 4 infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat.

În perioada de referință, au fost stabiliți 58 infractori aflați în căutare.

Pe drumurile publice din țară au fost înregistrate 75 accidente rutiere, care au avut ca urmare decesul a 4 persoane și traumatizarea a 91 de persoane.

Condamnat pentru dobândirea prin înșelăciune a 1,7 mil. euro – credit de la BEM

Administratorul unei firme a fost condamnat la 4 ani închisoare și luat sub strajă din sala de judecată, la pronunțarea sentinței. Verdictul a fost dictat după ce Procuratura Anticorupție a demonstrat vinovăția acestuia de dobândire a creditului prin înșelăciune.

Procurorii au stabilit că, activând în calitate de ad-

ministrator al unei firme, inculpatul a prezentat la SA „Banca de Economii” (BEM) trei rapoarte de evaluare a mai multor terenuri, în baza cărora, în luna octombrie 2011, instituția financiară i-a eliberat un credit de 1,7 milioane euro. Ulterior, în cadrul acțiunilor de urmărire penală, procurorii au dispus efectuarea expertizelor care au concluzionat că actele prezentate de inculpat erau false.

Deopotrivă cu pedeapsa închisorii, inculpatul a fost obligat să restituie suma prejudiciului cauzat prin infracțiune.

cu Consiliul și cu alte autorități locale.

În aceeași perioadă, 2014-2015, beneficiind de situația de serviciu, funcționarul ar fi dobândit bunuri ce nu i se cuvin, provenite din ajutoare medicale donate de Asociația Medical-Creștină Lukas Spital din Sibiu, România.

Ofițerii de urmărire penală au stabilit că bunurile, în valoare de 500.000 lei, ar fi fost comercializate prin intermediul unor persoane fizice și juridice, fapt ce a cauzat un

prejudiciu în proporții deosebit de mari administrației publice locale.

Într-un alt episod, ex-președintele este bănuit că, în complicitate cu șefii altor instituții publice, între care șeful fiscalului din Sângerei, șeful OCT și primarul Primăriei Sângerei Noi, ar fi înstrăinat 21 de terenuri, bunuri publice, unor persoane afiliate. În privința sa și altor funcționari a fost deschis un dosar penal.

**Serviciul de presă
al Procuraturii Generale**

Polițist din Briceni reținut pentru o mită de 450 de dolari

Un ofițer de urmărire penală din cadrul Inspectoratului de Poliție Briceni a fost reținut de ofițerii Direcției generale teritoriale Nord a Centrului Național Anticorupție și procurorii anticorupție. Acesta este bănuit de corupere pasivă și se va afla în custodia Centrului Național Anticorupție pentru 72 de ore.

Potrivit denunțatorului, anchetatorul ar fi pretins de la el 450 de dolari ca să nu-l tragă la răspundere penală pentru comiterea unei escrocherii. Reținerea a avut loc în flagrant

după transmiterea banilor.

În acest caz a fost inițiată o cauză penală în temeiul art. 324 Cod penal, iar dacă va fi găsit vinovat polițistul riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

În acțiunile lor, ofițerii CNA și procurorii au fost sprijiniți de reprezentanții Direcției protecție internă și anticorupție a Ministerului Afacerilor Interne. Conducerea urmăririi penale este exercitată de către Procuratura Anticorupție.

**Centrul Național
Anticorupție**

Ex-președintele raionului Sângerei cercetat penal

Fostul președinte al raionului Sângerei, în prezent consilier, a fost reținut de CNA și procurori într-un dosar de corupție.

Acesta este bănuit de corupere pasivă și abuz de serviciu pe motiv că ar fi extorcat de la reprezentantul unei firme prestatoare de servicii IT un laptop.

Potrivit denunțatorului, în perioada în care bănuitul

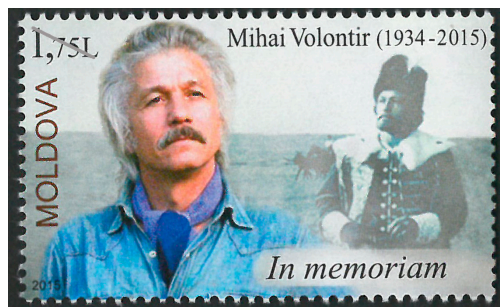
ocupa funcția de președinte al raionului, firma sa a participat la licitația prin care a obținut dreptul de a asigura servicii de deservire și întreținere a tehnicii de calcul a Consiliului raional.

Însă pentru a fi desemnată câștigătoare, președintele ar fi pretins de la administratorul firmei un laptop în calitate de recompensă și i-ar fi promis protecție în relațiile

Marcă și carte poștală în memoria actorului Mihai Volontir

În semn de recunoștință și comemorare a actorului Mihai Volontir, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova a decis emiterea mărcii și a cărții poștale în memoria maestrului. Acestea au fost puse în circulație de ÎS „Poșta Moldovei” cu începere de la 21 octombrie curent.

Marca poștală „Mihai Volontir, actor. In memoriam” prezintă portretul actorului pe fundalul unei secvențe din filmul „Dimetrie Cantemir” și este completa-

ta cu plicul „prima zi a emisiunii” și o carte poștală ilustrată. Marca are valoarea nominală de 1,75

lei și este tipărită într-un tiraj de 200 mii de exemplare, în timp ce cartea poștală ilustrată va putea fi achiziționată la prețul de 3 lei, fiind printată în 1000 de exemplare. Designul emisiunii este realizat de către Lilian Iațco.

Mihai Volontir a fost actor de teatru și cinema, interpret

de muzică ușoară și deputat în Parlamentul Republicii Moldova. În cei 57 de ani de activitate, a jucat peste 120 de roluri în spectacole de teatru și filme, iar rolul lui Budulai din serialul televizat „Țiganul” l-a făcut celebru pe plan mondial. În anul 2000, Mihai Volontir a fost decorat cu cea mai înaltă distincție de stat a Republicii Moldova, „Ordinul Republicii”, iar Academia de Științe a Moldovei l-a desemnat „Cel mai bun actor al secolului XX din cinematografia moldovenească”.

Mihai Volontir s-a stins din viață pe 15 septembrie 2015, la vârsta de 81 de ani.

Factorii care vor influența evoluția monedei naționale.

Banca Națională a Moldovei are rezerve valutare în sumă de circa 1,8 mld. USD. La prima vedere, este o cifră impunătoare, dar BNM poate folosi pentru intervenții valutare (vânzare) o sumă maximă de 200 mil. USD. De ce? Există prevederi privind lichiditatea internațională, iar încălcarea acestora este penalizată.

Factorii externi. Rubla rusească va continua deprecierea față de principalele valute de referință. Cauzele sunt scăderea prețului la petrol, recesiunea economiei și sancțiunile impuse de Occident. Ca urmare a deprecierei rublei rusești, veniturile exprimate în USD ale compatrioților noștri aflați la muncă în această țară se diminuează, respectiv, volumul remiterilor va fi în scădere.

Criza economică din regiune. Ucraina se află în criza eco-

nomică mai multe trimestre la rând, iar economia Federației Ruse este în declin. Chiar dacă acum R. Moldova nu are relații comerciale intense cu Federația Rusă, rămân multe canale prin care economia națională va fi prejudiciată.

Proгноzele cursului valutar

Embargoul impus de Rusia la exportul de conserve de legume și fructe va afecta numărul salariilor și remunerarea acestora, odată ce se va micșora volumul producției.

Revenirea economiei UE este foarte lentă. Piața muncii se va comprima, astfel remiterile din UE vor fi în scădere și din cauza că tot mai mulți moldoveni decid să se stabilească cu traiul permanent în Europa.

Factori interni. Instabilitatea sectorului financiar al R. Moldova și acordarea de credite băncilor

aflate sub administrare specială constituie emisiunea neacoperită a BNM ce conduce la creșterea lichidităților în sistemul bancar și prezintă una dintre cele mai importante surse de presiune asupra monedei naționale prin majorarea cererii de valută.

Riscul din sectorul de asigurări. Politica fiscală stimulative. Achitarea datoriei externe, ieșiri de capital din țară. Sistarea/blocarea asistenței financiare externe a R. Moldova ca rezultat al lipsei unui acord cu FMI. Surse financiare necesare pentru susținerea bugetului și dezvoltării R. Moldova. Acumularea datoriei SA MoldovaGaz față de concernul Gazprom.

Sectorul agricol. Seceta din acest an a avut un impact negativ asupra producției agricole. Micșorarea producției agricole și

existența unor bariere de export din partea Federației Ruse vor determina scăderea semnificativă a influxului de valută.

Sezonul rece. R. Moldova nu dispune de resurse energetice suficiente pentru sezonul rece.

Nivelurile de rezistență pentru perechea valutară USD/MDL:

1. USD/MDL = 19,75 (piața se află în imediata apropiere de acest nivel, această barieră va fi ușor distrusă); 2. USD/MDL = 22,25; 3. USD/MDL = 24,50 (nivel pivot); 4. USD/MDL = 28,10 (riscuri foarte mari să ajungem la acest nivel în primele luni ale anului 2016).

Nivelurile de rezistență pentru perechea valutară EUR/MDL

1. EUR/MDL = 22,70; 2. EUR/MDL = 24,45; 3. EUR/MDL = 26,95 (nivel pivot); 4. EUR/MDL = 29,50.

Sveatoslav MIHALACHE,
doctor în economie

Abonarea 2016

Continuă abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor

Vitalie NICA - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 29.10.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” - publicație a Academiei de Administrare Publică.